

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 4.

24. (11.) јануар 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круна на целу годину.
Издаје сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-uteza 4.

Издаје и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Жетелачки уговори.

Тече светски рат, већи је него икад што га је било од како је света и века. У рату томе учествује сваки војник ратујућих држава улажући у њ сву своју снагу.

Но не ратују само војници, него и сви грађани ратујућих држава стоје у врло озбиљној економској борби. Рекосмо већ једном: да овај рат не ће решити задња хиљада војника, него ће га решити задња хиљада метера хране. Ваља нам дакле у свему штедити, да будемо за сваки случај спремни. — Свако ваља да се ограничи на оно што му је најнужније, да би достало и другима оно што је њима најпрече. Ваља нам двојином више радити, да накнадимо радну снагу оних, који су за нас на бојишту. Сви земљорадници у нашој отаџбини

наште се да учине све и сва само да осигурају себи идућу жетву. То су дужни и себи и отаџбини.

Тим нас више изненађује што чујемо: да се местимце економски радници, рисари, устежу да подведу радничке уговоре за идуће лето. Чекају време када ће за рад свој да ишту зар већи рис, бољу наплату. Не чује се да то чине радници по свима местима, било од своје воље било да су их несавесни људи подговорили. Но и тима радницима који су се повели, било за својом лаком памећу било за лажним пророцима, мећемо на срце ово:

Нека сваки расуди да смо у рату, а кад је рат општи је интерес главно а лични споредно. Свако ће знати, да општи интерес захтева да на време и уредно обавимо жетву и бербу свију земаљских плодова — јер од

РАДОСТ И ЖАЛОСТ

воља на рад, леовост, све добро и зло што нас спалази стоје у свези с хранењем; за то ваља да се врло брињемо да су нам органи за пробаву увек у реду. Непрохтев, подригивање, драж на повраћање, тиштине бубрега, притисак у желуцу, грчеви

у стомаку, заштитеност и напиреност — све се то одглања употребом Фелерових Ребарбара Елзанилула; јер оне изазивају прохтев, стишавају грчеве, унапређују пробављање, уређују столицу. Помажу и ономе која дебља, јер су дејством својим потпуно не шкодање, благе и поуздане. 6 боца шиле франко за 4 круне 40 шилера E. V. Feller, Љкарник, Stubica, Centrala br. 31, (Загребачка жупанија) и у истога ваља поручити уједино и Фелеров-Елзанилуид, који ублажава болове, диспанџује, мирисан је, те стоје 12 боца франко 6 круна. 5573 s —

тога зависи наш опстанак, наша будућност а кад је то јасно као јарко сунце, онда отаџбина не моли никога него очекује, иште, заповеда.

Нека дакле нико не мисли да ако се сада не погоди у рис, да ће доцније добити за свој рад још једанпут толико или барем много већу цену. Недавно смо изложили у овоме листу, да се на темељу изнимнога закона у ово ратно доба свако, који је способан, може приморати лично на рад уз награду — ако се тај нужни рад не може олако да обави са најемницима. Кад се у случају нужде, н. пр. при потоцима и другим сличним невољама, може употребити и у мирно доба опћи, јавни рад — тим се више може употребити јавни, опћи рад у ово ратно доба, да се тиме посвршују нужни економски радови, те тиме да се осигура уредна храна не само војницима него и свем становништву државе.

У ратно доба упућена је држава поглавито на своје сопствене производе, — јер се животне намирнице тешко увозе из страних држава. Влади је дакле дужност, да, ма присилним строгим наредбама, осигура могућу жетву и бербу земаљских плодова а тиме и опскрбу војске и становништва.

Они који желе да шпекулишу са својом радном снагом, нека узму у обзир и то, да је у овоме ратноме добу поскочила цена свима земљиним производима, те ће отуда и њихов рисарски део сада посеби већ више вредети ове године него што је вредео прошлих година — те би се сваки

рисар већ и са овом повећаном вредношћу могао задовољити.

Извештачена подизање цене рисарскога рада већ је нека врста лихварења и лако може да изазове газде људе или да ограничи своју земљорадњу или да своје земље даду другима под аренду — те ће се онда рисари преварити у рачуну, јер ће остати на лето без икакве зараде.

У држави нашој и онако је са поскупљених раденичких снага много тужбе на оне који су дома остали и уживају ратну потпору; сада ако још бесавесни људи, место да замену у раду оне који су на бојишту, повећавају наше невоље, заиста су тиме прави гробари своје отаџбине.

Нека се сваки сети оних речи које је изустио недавно наш министар председник, преузвишени госп. гроф Стеван Тиса, рекавши: «Рат је вага, мера, народа.» Сада ваља да се покаже колико је у синова нашега народа верности, самопрегора, вредноће и части. Народ рачуна на то: да ће у ово историјско доба свако бити на своме месту, да ће послужити отаџбини својој и срцем и душом. — Отаџбина наша не може се, не сме се, преварити у својим синовима, никада ни довека!

„Наш је ратар бисер народа...“

Један врло високи вођа наше јуначке војске изрекао је ово лепо признање и велику похвалу [нашем ратару у војсци. Знамо ми то, знали смо ми то још одавно, да је ратар снага народа, да је узоран у раду,

www.nb.rs

у вршењу дужности, у домољубу. Али данас, када се боре милиони војника, када је живот наш, опстанак домовине, на врху оштрих мачева и бајунета, у храбрим мишицима наших дичних војника — сада када овако лепо признање изриче гласно и јасно један славан војсковођа, ваља да га узмемо радосно к знању; — јер судбина наше отаџбине стоји тако чврсто у рукама људи из народа, у рукама наших ратара, као што сигурно стоји стогодишњи храст дубоким кореном у чврстој земљи.

«Наш је ратар бисер народа; бори се изврсно. Јунак је, издржљив је; не осећа ни непогоду времена ни оскудицу у храни; весео је, одан и послушан, као оно добро дете. Ратар наш вољно жртвује и последњу кап зноја и крви своје. Научио сам га пре 36 година поштовати при јуришу на Сарајево а сада му се после битак код Томасова, Гродека и Пшемисла — и многих других — дивим. Да Бог поживи најачи стуб Угарске: наше ратаре!» — рекао је наш славни генерал Светозар Боројевић.

Ове је речи изрекао, као што видите, озбиљин, у служби и у ратовању оседео, јуначки и велики војсковођа, који није свикао да говори само онако у ветар. Речи ове могу се уписати златним словима у повесницу данашњих крвавих дана — као дивна похвала нашим ратарима.

Ова похвала је управо признање које не потиरे ратареву скромност. Ми налазимо да је сасвим природно и умесно ово што је овај славни војсковођа говорио, Нашој земљо-

радничкој држави је доиста ратар најјачи стуб а ратар наш и не може ни да буде друкчији него што је: у миру је истрајан радни а у ратовању истрајан војник. Ратар наш телом је чврст, снажан; духом је бистар и проникљив; воли своју земљу, за то радо и пролива крв своју за њу.

Колико воли наш ратар земљу своју, види се и по оном одушевљењу са којим је пошао у рат у обрану њезину, по оном пожртвовању са којим подноси терете ратовања и по оној вољи са којом је уписивао своје доприносе на ратни зајам.

Којем је народу и мало и велико и богато и сиромашно прожето таком љубављу према својој домовини, да не жали да жртвује за њу имање и живот свој — томе је народу осигуран опстанак и у овоме оријашком комешају света. Тај народ неће, тај не може пропасти.

За то је имао право храбри војсковођа Светозар Боројевић кад је кликнуо: «Да Бог поживи наше ратаре — ове најаче стубове Угарске!»

Поручиоцима наших календара за 1915. јављамо: да су календари «Њива» и «Пријатељ Народа» до последњег комада распродати и да идуће недеље излази календар «Њива» — у другом издању. Молимо поручиоце да се пожуре са својим наруџбинама. Цена је календару «Њиви» 55 филира. Наручује се само за готов новац или уз поштанско поузеће. Администрација «Њиве.»

ВРАТА НЕВОЉЕ

јесте већини унутарњих болести грло, које највећма изложено гладноме ваздуху. Отуда је врло пуно да се употреби при гушобољи, кашљу, промуклости, загушу и сличној невољи онак први Фелеров «Евалдуин» који раствара кашаљ и

промуклост — а од кога стоје 12 боца 6 круна које пише: E. V. Fellerer apoteka, Stubica, centrala 31., Zagrebačka županija. (Horgvatország.) Код истога може се поручити и средство за чишћење и слањење желуца Фелерове «Евалпилуле» и то 6 кутија за 4 круне 40 филира. Хиљадама људи се уверило о извесној вредности ових кућевних лекова, те с тога топло и препоручујемо нашим читаоцима да их набаве и джеу време зоме (5579)

Огледало светскога рата.

Са ратишта нема много вести. Зима је, време је непогодно, ратујуће војске осуђене су да ради снега и киша тако рећи пландују.

На целој руској бојишту, по званичном извештају, било је бојева само дуж реке Дунајеца, у којима је наше топништво према руској показало врло лепе успехе.

На француској ратишту потукли су Немци Французе код Соасона и отели су им 35 топова. Французи су изгубили и много људи, јер су Немци заробили много њих. За четири недеље дана изгубили су Французи неких 150,000 људи.

Врховно заповедништво наше војске јавља да је у Карпатима било само мањих чаркања.

Настала је тишина. Природа је већа сила но што су људи; она сили ратујуће војске — да седе за сада с миром.

Рат и земљорадња.

Након тридесет шест година мира, од када смо оно Босну заузели, суђено је било да загазимо у овај ужасни рат, који је обузео готово по света.

Рат овај наметнуо је тешке терете не само снажним борцима на рати-

штима него и нама, који смо остали на своме дому. Хиљадама вредних радника који су посвршивали све пољске послове — отишли су у рат. На дому су остали само дечади, жене и старци. Али не само да је ослабила наша радничка снага у људима, опала је и наша теглећа снага у стоци. Коњи су нам одвели за коњанике, да вуку топове, џебану и храну. Силна је храна покупована за војску, те је све покупило што служи за нашу свакидању исхрану.

Докле наши синови, браћа, очеви лију своју крв за обрану своје миле отаџбине, дужни смо ми старци, жене, девојке и момчад мудро и снажно да површујемо све домаће и пољске радове.

Радимо, штедимо!

Нека не пита данас нико шта је чији посао — сваки је посао данас за свакога. Рад оплемењава, рад спасава. Ко не служи домовини оружјем у руци, нека јој послужи радом, памећу и срцем.

Лањска жетва је са непрестаних киша ишла споро. Месеца Јула, када је у нашем угарском Подољу, Алфелду, жетва у јеку, падала је киша готово непрекидно, те су жетеоци морали прекидати свој посао сваки час. Једва што смо могли пожетити раж, а са пшеницом, јечмом и зоби свуда смо задоцнили. Рђаво време сметало је и вожњи и вршидби; на многим местима су крстине и камаре од силне влаге и проклијале.

У месецу Августу букнуо је рат и посленици наши заменуше косе са пушком и са мачем; јер одоше и

НАСТАВНИ
СТАРОСНИ
СРБИЈА

По каљвном ровту.

У стрељачком путу.

Са севернога ратишта

НАСТАВНИ
СТАРОСНИ
СРБИЈА

момци и људи у рат. Па ипак смо пожнели све што смо имали; обралисмо и кукурузе и винограде — а све је то доказ томе шта се све може само кад се хоће. Добра воља оснажи руку те посвршује и двоструки посао. То нека нам је на поуку и за будуће.

Не остављајмо ни један посао не-свршен, у половини, него га довршимо до краја. Лањска нам је година била с родом слабија и што имадосмо су-вишка, дадосмо га војсци својој. Ваља нам дакле настати из све снаге, да идућа година буде боља и берићет-нија. Из домовине наше отишао је извесно један милион људи у рат, — али је остало ипак нас двадесет ми-лиона дома. Па да одбројимо половину на нејаку децу, остаје ипак десетак милиона особа способних за рад: жена, девојака и момака — који су кадри да обаве сав пољски рад у нашој држави.

Где је несташнице у раденицима можемо се много испомоћи са маши-нама: ветрењачама, крунилом куку-руза, са плугом од више раоника итд.

Један сејач може руком да засеје за један дан само 4—6 јутара њиве а машина сејалица уради још подруг пута толико и заштеди 20—30% семена а уз то засеје далеко савршеније но рука дневно по 10—12 јутара.

Да окопамо једно јутро кукуруза, или да их загрнемо треба нам 20—25 надница а са кукурузним плугом и једним коњем сврши један човек 2—3 јутра за дан. Окопавање и про-ређивање репе обавићемо еа мака-зама много боље и брже него са руком.

Косач може дневно да обори нај-

више једно јутро — а косаћа ма-шина обори за један дан 6—8 јутара; а машина која руковеда и веже сно-пове обори и веже 8—10 јутара жи-тарица дневно. Тако имадемо справа и за косидбу и за садевање сена.

У свакоме већем газдинству имаде ових машина, али и мање газде их могу набавати преко своје земљо-радничке задруге — јер се свака така машина исплати за годину две дана — а фабрике земљорадничких машина пристају и на отплату у оброцима — само их ваља тачно и поштено одр-жати.

Но кад говоримо о нашој земљо-радњи у ово ратно доба, вредно би и корисно било да заведемо опет нашу стару мобу. Леп је то био и користан обичај, када је готово цело помагало појединцу.

Познато нам је да су летоске у подекојим местима обавили пољске радове а нарочито жетву мобом и да је наш свет радо ишао на мобу. Има и таквих места, где су морали пољ-ске послове обавити опћом помоћи а у смислу наредбе преузвишенога г. министра унутрашњих послова, који је наредио: тамо где се не може другачије, да се пољски радови обаве јавним, опћим радом, само да не остане земља не урађена.

Опоменуће се многи наш читалац и на онај позив преузвишеног ми-нистра наше пољопривреда г. барона Имре Гиљањија, којим је позвао веће поседнике: да не отпуштају жене и децу својих биреша, него да и њих плаћају и од јако као што су им плаћали ранитеља, који је отишао у

Н
а
р
а
н
а

2

Руси ушли у село.

Б
и
г
и
с
а

4

Одмор пре битке.

Са севернога ратишта

војску, али да му они раде све по-
 слове место њега. Можда жена и
 деца неће моћи обавити пољски рад
 ни у толикој мери ни онако добро
 као што га је обављао муж и отац —
 али се сећајмо: да он сада на бојишту
 пролева крв своју за домовину, а тиме
 и за нас и за ову груду земље, која
 је наша, својина.

Набављање мекиња.

Јавили смо да је министар пољо-
 привреде преузвишени г. Имре Ги-
 љани осигурао код престоничких и
 провинцијалних парних млинова на-
 бавку мекиња и то по ову утврђену
 јефтину цену:

- Цена мекиња по мценти следећа је:
- а) мекиње пшеничне и ражене К 14.—
- б) мекиње јечмене • 16.—
- д) мекиње кукурузне • 16 50

Ове се цене разуму без вреће, у
 млиновима или у њиховим паромли-
 нима и за готов новац. Мекиње се
 могу набавити код појединих мли-
 нова само уз дозначницу Газдинскога
 Надзорништва. Газда који је рад да
 набави себи мекиња, нека се обрати
 Газдинском Надзорништву своје жу-
 паније са сведоџбом свога Опћин-
 скога Поглаварства, којом ће иска-
 зати своју стоку коју храни те му је
 за исту толико и толико мекиња по-
 требно да је месец дана храни. Са
 овом дозначницом може добити ме-
 киња у ма које млине. Више него за
 месечну потребу не може нико купити.
 Особито се препоручује мекиња ку-
 курузна, јер је добра и јефтина.

У Будапешти продају мекиње ови

парни млинови: Конкордија; Први
 будапештански парни млин; Гизела;
 Хенрик Хагенмахер; Хувгарија;
 Лујза; Пештански ваљкасти; Пештан-
 ских млинара и пекара; Пештанска
 Викторија; Хедрих и Штаусов кра-
 љевски млин; у Араду: Најманов
 млин; у Баји: Бајски ваљкасти; у
 Барчу: Унион; у Цегледу доничарски;
 у Дети: први датански; у Долњем
 Михољцу: Дољно михољачка ваљ-
 касти; у Ходмезовапашхељу: Јакоб
 Бауер млин; у В. Кикинди Велико-
 кикиндеки парни млин; у Осеку
 Унион; у Сегедину Бак Б. и синови;
 у Темешвару: Темешварски први; у
 Ујвидеку (Новисад) Хефнера Карла
 син; у Зомбору Конкордска акциона;
 у Жомбољи Жомбољски акциони
 млин.

ВОЂАРСТВО.

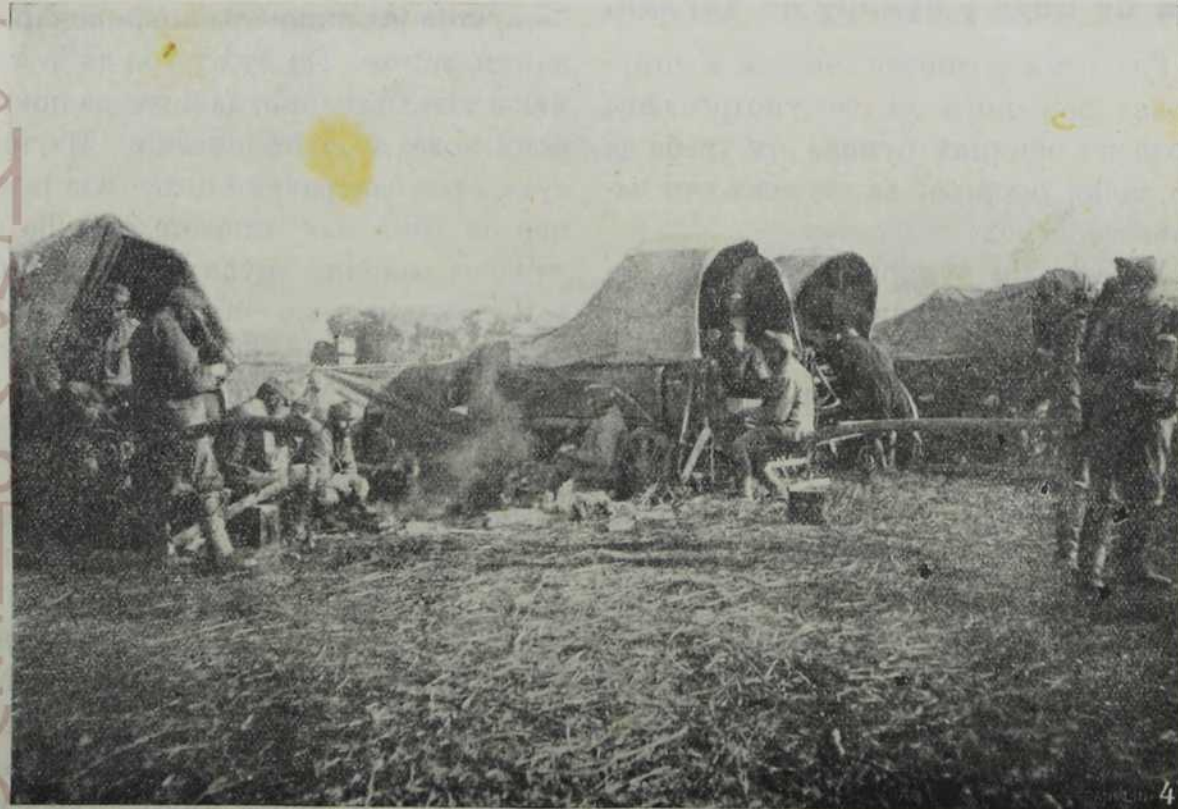
Колико је родило воћа у Угарској?

У прошлој 1914. године родило је
 воће готово у свима нашим жупа-
 нијама обилно. Сада, када настаје у
 нас оскудица у животним намир-
 ницама, врло је важно да знамо да је
 воће врло добра храна. Пошто нам
 је воће лане добро уродило, имаћемо
 га у већој залихи. У ужој Угарској
 било је год. 1914 свега 4,567.762 плод-
 них воћака на којима је родило свега
 1,676.740 метерценти воћа. Од овога
 воћа било је шљива 740,616 мц.; јабука
 305,932 мц. и 530,603 мц. ораха. По
 појединим љупанијама родило је
 укупно воћа овим редом: у Крашо-
 Сарењској 360,000 мц.; у Пештанској

Табор топцијског пука.

Комора топцијског пука.
Са севернога ратишта.

353,192 мц.; у Угочи 131,870 мц.; у Торонталу 59,700 мц., у Удвархељу 55,397 мц.; у Абаујторни 52,843 мц.; у Темешу 50,770 мц.; у Бихару 43,660 мц.; у Пожонској 42,600 мц.; у Хуњадској 40,600 мц.; у Тренчену 39,347 мц.; у Земленској 32,343 мц.; у Бач-бодрошкој 26,148 мц.; у Њитранској 25,880 мц.; у Зали 23,323 мц.; у Хонту 23,200 мц.; у Шопронској 22,791 мц.; у Вашу 22,124 мц.; у Толни 21,900 мц.; у Ђерској 20,230 мц.

Да се вода у бунару не загади.

Где нема водовода, чесама и шпр-кова, већ мора да се употребљава вода из обичних бунара, ту треба да се сваки постара, да се искључи загађивање воде у бунару.

У садањим бунарима, где се вода ковом, каблом, захвата и сипа, вода се загађује на разне начине: дедиром кове, лонца или конопца прљавим рукама, пићем воде из кове, појењем стоке из кове, хватањем воде из бунара разноликим судовима.

Да би се све то избегло, овако направи бунар.

Озидај бунар чврстим каменом, који треба, да је што боље наслаган један на други. Ко је у могућности, нека за 1 до 2 метра од дна па на више тај зид и циментира, да се не би у пукотине зида задржавала прашина

и друга нечистога и да не расте маховина и друге траве.

Ван земље подигни ограду око бунара — сантрач, сек. Врз тога сантрача огради бунар бар за два метра у вис и покри.

Воду из бунара захваћај ковом од цинканог лима а не од дрвета.

За хватање воде употреби вретено са точком или другом којом направом за извлачење. Вретено треба да стоји на горњој ивици сантрача и то на задњој страни. Више вретена, под кров, учврсти један ижљебљени точак — чекрк — од дрвета или гвожђа, преко кога ће ићи конопац или ланац од кове.

На предњој страни сантрача, где се вода захвата, нека се унутра, у бунару, направи један коритасти суд од дрвета, који је опшивен — покривен цинканим лимом. Тај суд треба да је најмање толико велики, да може да прими кову воде а да не прелије. Из тога суда, кроз сантрачано поље, иде једна цев од лима или ливеног гвожђа са или без славине, куда се вода точи.

На унутрашњој страни тога суда учвршћена је једна јака гвоздена кука, за коју се кова закачи, кад дође на ту висину и учини, да се вода проспе у тај суд од лима.

На конопцу или ланцу треба да има једна тања шипка од гвожђа, дужине једне педи, и намештена на оном месту, да кад кова дође у висину оне руке, да та шипка, прелазећи преко чекрка, што више кову одбади.

Овакав бунар треба сваки да направи. То не кошта много. Вода се лакше и брже захвата и увек је чиста.

Табор око земуница.

Напуштен стрељачки ров.

Са севернога ратишта.

Промена заједничног министра. Његово Величанство Краљ благоизволео је примити поновљену оставку грофа Леополда Бертхолда, министра краљевог дома и заједничног министра иностраних посала и подарити му, у признање великих заслуга, уз велекрет Леополдовог ордена брилијански урес. На место одступелог министра именован је барон Стеван Бурјан, дојакошњи кр. угар. министар уза краља.

Две важне владине наредбе. Влада је наредила да се прибере у целој нашој држави сва залиха пшенице, ражи, јечма и зоби и преда Државноме Господарскоме Одбору. Сваки газда може да држи од те залихе само онолико колико му је нужно за прехрану његове породице, чељади и стоке а сав сувишак мора у року од четири недеље дана предати поменутоме Одбору, извезав своју залиху на ону станицу, коју му буде власт означила. Износ ће му се исплатити готовим новцем по највишој цени. Ко затаји или отуђи своју залиху биће кажњен затвором до 2 месеца и глобом до 600 круна. Друга наредба владина поопштрава пропис о издавању путних листова за иноземство, у које данас са овога ратнога времена мало њих путују.

Богојављенски празник у престоници. О Св. Богојављењу није било ове године у будимској ерпској цркви архијерејске службе, јер се преосвећени г. епископ др. Георгије плем. Зубковић о Божићу прехладио, те је по лекарској наредби морао остати у своме двору. Свечану службу служили су проте: Велимир Недељковић, Стеван Чампраг; игуман Андријан Станишић и јерођакон Тимотије. Ношена је свечано литија на Дунав, где је освећана волица. Почаст је чинила Босанско-Херцеговачка пуковнија са музиком и пудњавом. Сав се православни а и силан иноверни свет слегао

на Дунав, да гледа овај лепо правник ерпске православне цркве у престоници.

Краљев унук у војсци. Његово Величанство краљ наш благоизволио је именovati унука свога Хуберта Салватора, другог сина кћери своје надвојвоткиње Марије Валерије и Франца Салватора — заставником у четвртој драгонској пуковнији. Млади надвојвода је у својој 21-ој години живота. Краљ је недавно одредио, да чланови владачкога дома не ступају више у војску као поручници него као заставници.

Војноопростна пореза. Пучке усташе, који сада наступају своју војничку службу, плаћале су до сада војноопростну порезу. Уплаћена пореза не ће им се вратити а и заостаду порезу ваља ће да уплате. Али од дана када су узети у војску, неће више плаћати ту порезу.

Учитељи у рату. Наши учитељи показују не само да су војници против незнања, него да су и срчани бранитељи своје отаџбине. До јако је у Угарској 6172 учитељи ступило у војску. На бојишту је умрло 129 а рањено је њих 279 учитеља. За ратни зајам уписали су наши учитељи 2.105,860 круна а за «Божићно дрво војницима» скупили су учитељи 300.000 круна.

Опрост машиниста од војске службе. Министар пољопривреде, преузвишени госп. барон Гиљани Имре јавио је великим жупанима да се машинисте земљорадничких машина и руковатељи тих машина могу опростити војничке службе пучких усташа или ако су у службу узети могу у журној потреби пустити на допуст.

Заклада за истраживање рака и туберкулозе. Американски фабриканта утомобила Хенри Форд својим новцем је подигао болницу, у којој се истражују болести рака и туберкулозе. Сад је Хенри Форд основао закладу од 5 милиона круна, да се поред већ постојеће болнице сагради лабораторија, у којем ће се направити истраживања само са средствима за сузбијање рака и туберкулозе.

Ноћни нападај.

Из ратних доживљаја наших Босанаца.

Једнога поподнева добије босански батаљун заповед, да буде спреман у ноћи напасти на Русе. Домала сазнасмо, о чему се ради. У П . . . биле су приспеле две непријатељске коњаничке дивизије. Будући да су и наше дивизије биле накониле кренути истим правцем, заповеђено је нашем батаљуну, да у заједници с хрватским 31. ловачким батаљуном нападнемо на непријатељско одељење и освојимо један мост. Мене послаше с батаљунским трубачем напред, да будемо свеза с оном нашом сатнијом, која је била постављена на једну узвисину као дојавница. У касу пођемо. Замало пређемо наше предстраже, а онда смо требали ноћу и без икаква водића да се протурамо кроз густу шуму. Пре него што смо зашли у шикару, ваљало је још уз светло електричног фењера погледати на карту! Дакле: — од прилике три километара у долини, онда опет на узвисини, којом ћемо од прилике један километар ићи по хриту, онда налево преко једне увале, па уз шумску ивицу на супротни брег. Ваља се само држати месеца! С овом скицом у глави одјахасмо, а где је стаза допуштала, јездили смо и у касу. Доскора се без неприлике успемо на узвисину. Тамо зачујемо глас, који нас заустави. Сместа разаберем, да су наши ловци. Заповедник сатније, који је овде био као одцепљен од читавога света, врло се обрадовао, кад нас је угледао. Радост је његова постала још већа, кад сам му рекао, о чему се ради. Одаславши две патроле напред, узесмо чекати наша два батаљона. И приспела су мало касније, па скупа пођемо према Б . . . , где се је налазила и опет једна наша сатнија као дојавница.

Ступало се врло напред, јер смо сада имали вође. Око 12 сати дођемо код једног мајора

до споменуте дојавнице. У соби, у којој је лежао и један рањени козак, затекосмо наше частнике. Пошто су нашега заповедника о свему информирали, буде издана наповед, да кренемо напред и да изведемо напалај. Батаљун је морао ићи ванредно тешким путем кроз шуме и поноре. Али смо све то лако и у миру претурили. Постајкивали смо, да дочекамо другу сатнију. Једно одељење буде одређено с неколико коњаника да пође на леви брежуљак; хрватски ловци искрену с југа нама на десној страни — и тако са свих страна концентрично полазимо према П . . . . Одједанпут с бока зачујемо пуцање, а и с друге стране отпочне пуцњава, али ми ступамо управо према градићу. Пучанство, које нас је радосно дочекало, јави нам узбуђено, да се је непријатељ у великој брзини повукао на другу обалу реке. У градићу су се налазиле још само две козачке сатније, које су се такођер спремале на одлазак. Сама руска војска била је оставила место још дан пре. На тај начин би нам измакао успех, којему смо се надали! Већ смо живо исликавали себи пред очима, како ћемо изненадати пољске страже, а остале Русе затећи спавајући у хамбарима и стајама, па их оданле извући и скупа с коњима у триумфу одвести . . . Тако је могла непријатеља обасипати палбом само једна наша кумпанија, која се је с највећом брзином попеда на супротну узвисину. Храбри хрватски ловци били су боље среће. Пошло им је за руком докопати се великога броја коња.

И ако нам овом приликом бојна срећа није била особито склона, замало нас је господски одштетила. Тицало се само једнога дела нашега батаљона.

Посебна чета дојавница није могла приспети на место свога одређења ради непрестаних настраја и окршаја с козацима. Бригадно заповедништво изашаље ради тога још током ноћи на извиде један вод у Р . . . . Поручник Достал, који је био заповедник тог босанског вода, крене с једним надловцем и са четрдесет момака у десет сати ноћи. Замало су прешли наше најдаље страже. Далњи ход настављао се у највећој тишини и уз поштрено претраживање свих побочних јарака. Одједанпут се на наше одјељење стане пуцати,

најприје с леве, а онда и с десне стране. Поручник Достал одмах разабере, да ће то пуцање потецати од непријатељских крајњих стража. Одмицао је стога што брже, док су танета фићукала над главама његове момчали. Замало угледаше прве кућице места Р. Вод се стане опрезно шуњати даље. Неколико људи уђу у једну кућицу, коју им је иза дугога кудања отворила једна сељакиња, дрхћући по читавом телу и у сузама приповедајући, што су све «Москали» (Руси) починили у селу, Према њеном говору морало их је бити око 10.000 с многим топовима. Наши су људи слушали ово бапско трабуњање не верујући му много, па се још само распиташе, како је далеко и где се налази главни трг.

Вод је управо хтео да крене даље, кад се изненада зачује живахно тапкање коњских копита, које се је све више приближавало селу. Без сумње су могле бити алармиране пољске страже, које смо час пре прошли. Пустили смо их да се приближе на неколико корака, а онда их зауставимо позивом: «Халт — вер да?» Коњи су пропну и у најбржем трку окрену натраг. Одапнемо за њима две салве, које су већи део коњаника повалиле на земљу. А сада потекосмо прама главном тргу. Тек што онамо приспесмо, зачујемо поново тапкање коњских копита из једне побочне улице. Наш храбри вод пусти и ове коњанике да се приближе, како би им приредили исту судбу, коју и пређашњима. Руси, који су били запрепаштени опазивши противнике у рођеном њиховом коначишту, окрену натраг, желећи утећи. Убојна ватра наших јунака и опет опусто много седло. Могло је бити четрдесетак коњаника, од којих је само неколико умакло. Иста игра понови се у малим размацама с још неколиким непријатељским коњаничким гомилама, које су кроз друге улице долазиле према главном тргу. Ово је место било замало покривено коњаницима и коњима, погођеним и срушеним. Многе су и коњи прегазили. Ужасно запомагање напуни тишину ноћну. Много пута се чуо и јаук «Аллах! — знак, да је међу рањеницима било и Муслимана...

Но овим понављаним пуцањем узбуњило се читаво село, па је за поручника Достала било крајње време, да свој вод спреми на

сигурно место. Брзо дакле крене на другу села, зауставивши се код једне ћуприје, да онде скупи своје људе. У тај мах дојури поново 50—60 козака. Из најближе близине буду и опет дочекани смртносноном ватром, па су се многи суновратили преко ћуприје у реку. Што није погођено, побегло је главом без обзира. Наше одељење настави свој ход и дође до једне осветљене куће, у којој опазе војнике, како се у брзини преодевају. Најприје почнемо пудати, а онда уђемо у кућу. Како је било велико наше зачуђење, кад разабрасмо, да се је у тој кући налазио стан пуковнијског стожера и часника. Многи су од њих били рањени. Кад је тешко рањени руски пуковник видио наше ловце у фесовима, запита их њемачким језиком, да ли су Муслимани? Онда замоли за лечника. Но наш вод није имао много каде. Један довац нађе у суседној стаји много оседланих коња, које је чувао један козак. Тај смо пљен још покупили, па опрезно пошди натраг. Заробљени чувар пуковникових коња рекао нам је, да је пуковнија, која је ноћила у селу — черкескога порекла...

Поручник Достал водио је своје одељење тако сретно, да је — не изгубивши ни једнога момка — са запленим коњима, с многим другим материјалом и с добром вешћу приспео до бригадног заповедништва.

Ова је ноћ била обилата. Момчад је подвизивала од задовољства и радовала се лепом успеху. Смеони поручник био је за ово подухеће одликован војном кодајном на белој и дрвеној врци.

Коликим би весељем ово превршње одликовање испунило милог и скромног часника? Али му није било суђено да га дочека. Затекала га је смрт код новог једног смеоног насртаја.

Знај:

«Нечистоћа више убија људе него глад.»

«Нечистоћа једе људе а рђа гвожђе.»

Нечистоћа је легло а чистоћа предохрана сваке болести.

У чистоћи људи напредују и кинте здрављем. У нечистоћи чаме и опадају.

Чистоћа одржава здраве и болесне, а нечистоћа руши и највеће цинове.

«Чистоћа је пола здравља.»

Мађарска газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље те држи исказ земаља продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса: Budapest, IX., Ullóí út 25. szám.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист «Њиву», нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — разда његова свестране напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује.

Прелистајте нашу «Њиву» од године 1898., 1899., 1900., 1901., 1902., 1903., 1904., 1905., 1906., 1907., 1908., 1909., 1910., 1911., 1912. и 1913. па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо ономе циљу, који смо себи истакли. Велики и неочекивани одзив, којјега је стекао лист наш међу српским ра-

тарима за ових петнаест година излажења свога одобрава нас да прио-немо из све снаге и даље: да наша «Њива» буде из дана у дан све то боља и све то лепша, а тиме српскоме ратару све то милија — једном речју: да лист «Њива» буде у ратарској кући мио недељни гост и поуздани саветник у свему оном, што српски ратар ваља да зна и да чини свога добра и своје среће ради.

У то име излазиће «Њива» и од сада са овим подеснијим насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољодедства, вртарства, виноградарства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаће вам у земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће, колико зна, може и уме, на његове питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби.

Претплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу «Њиви» **само 3 круне годишње.**

Поред ове малене цене, добивају наши претплатници забадава и календар на поклон

**као бесплатни божићни прилог
„Њиви“-н њеним читаоцима.**

Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист «Њива» — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак.

У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: **да се претплате на „Њиву“ одмах од првих бројева**, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно онамо и на ону пошту, на коју нам то јасно и разговетно означе.

Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију.

Претплата с шиље поштаноскем упутницом на адресу: А „Nyíva“ kiadóhivatalának — Budapest, IV., Egyetem-utca 4., Franklin-Társulat.

Уредништво и наклада „Њиве“

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

Састанци за нашу потпорну благајницу. Врло нагло расте број оних, који су похитали, да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

О Г Л А С И.

ОГЛАСИ

се примају у наклади

„ЊИВЕ“

Budapest, Egyetem-utca 4.

Претплаћујте се на народни лист „ЊИВУ“ Претплата се шаље на «Nyíva» Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. sz.